

Abstract

This article is intended to guide the community to drive the success of the project occupations occupations community activities under the concept of sufficiency economy village. The plan is directed community development. When such an experienced, knowledgeable, organized a series of awareness programs for the transfer of knowledge is learning, or learning centers to expand the village next prototype. The results of the project will be held in addition to conserving solutions add value to the community, but also leadership skills, management and development groups. In a stronger community and village communities to manage their own philosophy of sufficiency economy to the village "cool. Blessed "strategy of the Department of Community Development. Which is based on the guidelines of the National Economic and Social Development Plan No. 12. The village implementation of this guide. It is a village / community features 3, 2, namely 1) no drugs, 2) poor 3) external debt of 2: 1) a welfare community, and 2) the management of natural resources and the environment. as an organized community (Village sign / label for label / venue. Group / organization / development label household / landscaped village. Household livable, etc.) with the conservation of natural resources and the environment.

Keywords: success, occupations, community-driven.

บทนำ

พัฒนาหมู่บ้านควบคู่ไปกับการเสริมสร้างความสามารถในการจัดการการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพของผู้นำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน ชุมชนหรือกลุ่มองค์กรที่ร่วมปฏิบัติงานเพื่อสร้างสรรค์การทำงานบนฐานความรู้ การตัดสินใจกระทำการเพื่อเลือกอนาคตของหมู่บ้าน/ชุมชน ซึ่งเกิดจากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของคนในชุมชน บูรณาการแผนงานการปฏิบัติ และความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยใช้ทุนทางสังคมจากทั้งภายในและภายนอกชุมชนในการขับเคลื่อนงานพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชน ซึ่งองค์ประกอบต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้นมีความสัมพันธ์สอดรับกัน เป็นระบบการบริหารจัดการชุมชน ซึ่งหมู่บ้าน/ชุมชนใดที่คนในชุมชนได้ทำการพัฒนาด้วยตนเอง มีการทำงานเป็นระบบอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ผลที่ได้จะทำให้ก่อเกิดคนที่มีความสามารถ มีกิจกรรมและการบริการที่สามารถตอบสนองความต้องการของคนในชุมชนได้อย่างต่อเนื่องและมีความยั่งยืน ซึ่งเป็นลักษณะของชุมชนที่เข้มแข็งมีภูมิคุ้มกัน และพึ่งตนเองได้การ

ดำเนินงานพัฒนาหมู่บ้านตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้วยผลการทำงานที่สำเร็จแล้ว มีตัวอย่างสามารถเป็นต้นแบบในการเรียนรู้ให้คนทั่วไปและหมู่บ้านอื่น โดยจัดเป็นต้นแบบ ๓ ระดับ คือ ระดับเริ่มต้น สามารถจัดกิจกรรมทำกินทำให้ ลดคนยากจนเพื่อการพึ่งตนเองในระดับครัวเรือน เป็นลักษณะของการ “พออยู่ พอกิน” เมื่อครัวเรือนอยู่ได้ ต้นแบบระดับต่อไป คือ “อยู่ดี กินดี” หมู่บ้านพร้อมเป็นต้นแบบของการขยายงาน ด้วยการทำงานระบบกลุ่มที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับหมู่บ้าน ระดับนี้จึงมีกลุ่มที่เข้มแข็ง สำหรับแก้ปัญหาที่ยากขึ้น สำหรับหมู่บ้านต้นแบบระดับ “มีงมี ศรีสุข” มีลักษณะ ที่ใช้ความรู้ในการบริหารจัดการการพัฒนาที่มีความเข้มแข็งสามารถขยายกิจกรรมของกลุ่มต่างๆให้มีความสัมพันธ์ในลักษณะเครือข่าย มีกิจกรรมในการแก้ปัญหาและพัฒนาการให้บริการมีการจัดสวัสดิการสำหรับคนในหมู่บ้าน/ชุมชน ที่กว้างขวางยิ่งขึ้นนอกจากนี้ ยังมีแนวทางการดำเนินการในเรื่องหมู่บ้าน/ชุมชน ที่กว้างขวางยิ่งขึ้น(สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอค่ายบางระจัน)โครงการสัมมาชีพชุมชนเป็นกิจกรรมภายใต้แนวคิดการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งหมายถึง กระบวนการสร้างผู้นำและเป็นการค้นหาและนำปราชญ์ชุมชนมาทำหน้าที่ขยายชุดความรู้ การสร้างกระบวนการเรียนรู้สู่เป้าหมายของการสร้างชุมชนด้วยการใช้ทรัพยากรได้อย่างเฉลียวฉลาดและคุ้มค่า การตัดสินใจได้อย่างถูกต้อง ปฏิบัติการสำเร็จตามแผนที่กำหนดไว้ จากการทำงานร่วมกันโดยใช้บุคคล กลุ่มคน ทรัพยากรรวมทั้งการออกแบบและรักษาบรรยากาศแวดล้อมในชุมชนให้ทุกคนในชุมชนร่วมกันทำงานได้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งประกอบด้วยความสัมพันธ์ขององค์ประกอบภายในชุมชนคือ การนำอาชีพต่างๆ ที่ตนเองเชี่ยวชาญนัดมาสอนเป็นโค้ดให้ผู้สนใจในชุมชนในชุมชน กลุ่มคน หรือองค์กรของชุมชนเป็นมาฝึกทำร่วมกัน เป็นอาชีพที่สามารถเลี้ยงดูตนเองเพื่อนในชุมชนและพัฒนาเป็นกลุ่มอาชีพ กลุ่มสินค้าชุมชน ส่งเสริมสร้าง สินค้า OTOP และสามารถนำไปสู่วิสาหกิจชุมชนที่มั่นคง และเรียนรู้ ผลักดันกิจกรรมการพัฒนาทั้งปวงโดยจัดให้มีและใช้ระบบข้อมูลใช้ข้อมูลเป็นฐานในการจัดประชุมคิดวิเคราะห์จัดทำแผนเพื่อการพัฒนาหมู่บ้านดำเนินการกิจกรรมตามแผนพัฒนาและบูรณาการเงินทุนทั้งภายในชุมชนและนอกชุมชนเพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ ซึ่งระบบการทำงานเช่นนี้ของชุมชนจะทำให้มีกิจกรรมเกิดขึ้นและมีการเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลงยกระดับเพิ่มขึ้นตลอดเวลาการจัดโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจึงเป็นการนำหมู่บ้านที่มีความพร้อมมีผลการปฏิบัติที่สำเร็จชัดเจนอยู่แล้วมาเพิ่มเติมความสามารถในการเป็นการพัฒนาหมู่บ้านที่เข้มแข็งและถ้ามีความสำเร็จก็สามารถขยายผลแนวทาง/วิธีปฏิบัติในการพัฒนาตนเอง ครอบครัวและชุมชน เพื่อใช้เป็นสถานที่เรียนรู้สำคัญให้กับหมู่บ้านอื่นที่ยังไม่ได้เริ่มต้นในการพัฒนาตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจก็เพื่อใช้เป็นต้นแบบในการเรียนรู้ให้กับหมู่บ้านที่มีจุดเริ่มหรือมีพื้นฐาน สถานการณ์ของหมู่บ้านใกล้เคียงกันสามารถเรียนรู้เลียนแบบได้โดยไม่ต้องใช้ความรู้ความชำนาญที่ต่างกันมากนักจัดกิจกรรมในหมู่บ้านจึงมีขั้นตอนที่เริ่มจากการพัฒนาส่งเสริมสนับสนุนความรู้จากปราชญ์ และการสร้างบทบาทของปราชญ์ผู้นำที่ชุมชน

ยอมรับให้เป็นแกนนำหรือ หัวเรี่ยวหัวแรงหลักในการนำประชาชนในหมู่บ้านให้ลุกขึ้นทำกิจกรรมเพื่อจัดการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นหรืออาจจะเกิดขึ้นในอนาคตส่งเสริมให้ผู้นำจัดกระบวนการทำกระบวนการสร้างอาชีพที่สุจริต อาชีพที่เป็นตัวอย่าง นำไปสู่การสร้างแผนชุมชนสร้างให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคิดตัดสินใจกำหนดเป้าหมาย การทำงานโดยคนในชุมชนเองผลักดันสร้างความรับผิดชอบให้เกิดกับบุคคลในชุมชนในการดำเนินการบริหารจัดการในกิจกรรมตามแผนงานการพัฒนาซึ่งสามารถบูรณาการกิจกรรมต่างๆจากทุกหน่วยงานโดยมีแผนชุมชนเป็นเครื่องกำกับการพัฒนาเมื่อได้ดำเนินการมีประสบการณ์มีความรู้จัดทำเป็นชุดความรู้มีหลักสูตรสำหรับการถ่ายทอดความรู้จัดเป็นแหล่งเรียนรู้หรือศูนย์เรียนรู้เพื่อการขยายผล ในฐานะหมู่บ้านต้นแบบต่อไปซึ่งผลการจัดโครงการต่างๆนอกจากจะจัดขึ้นเพื่อป้องกันแก้ปัญหาอนุรักษ์ เพิ่มมูลค่าให้กับชุมชนแล้วยังสามารถสร้างภาวะผู้นำ ทักษะการจัดการสร้างและพัฒนากลุ่มต่างๆ ในชุมชนให้เข้มแข็งยิ่งขึ้นหมู่บ้านและชุมชนสามารถบริหารจัดการตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นหมู่บ้าน “อยู่เย็น เป็นสุข” ตามยุทธศาสตร์ของกรมการพัฒนาชุมชน

ประเด็นในการศึกษา

สัมมาชีพ หมายถึง อาชีพที่ไม่เบียดเบียนตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม และมีรายได้มากกว่ารายจ่าย เป็นความพยายามที่จะปรับจากการ “ทำมาหากิน” เป็น “ทำมาค้าขาย” โดยไม่ได้เอากำไรสูงสุดเป็นตัวตั้ง หรือเป็นเป้าหมายสุดท้าย และต้องคำนึงถึงความเป็นธรรมทางสังคม กรมการพัฒนาชุมชน ได้ส่งเสริมสนับสนุนในการพัฒนาสัมมาชีพชุมชนในระดับหมู่บ้าน และได้สนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาหมู่บ้าน ซึ่งการขับเคลื่อนจะใช้ปราชญ์ชุมชน ในการขับเคลื่อนสัมมาชีพชุมชน ปราชญ์ชุมชน หมายถึง ผู้ที่ประกอบสัมมาชีพ จนมีความรู้ความชำนาญในการประกอบอาชีพ หรือมีความเชี่ยวชาญในอาชีพนั้นๆ ประสบความสำเร็จและมีความมั่นคงในอาชีพเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน พร้อมมีจิตอาสาที่จะถ่ายทอดและขยายผลไปยังบุคคลอื่นๆ ในชุมชนโดยให้ วิทยากรสัมมาชีพชุมชนที่ผ่านการอบรมตามหลักสูตร “วิทยากรผู้นำสัมมาชีพ” เข้าไปเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับชาวบ้าน

จุดมุ่งหมาย 1) เพื่อพัฒนาผู้นำสัมมาชีพให้เป็นวิทยากรสัมมาชีพชุมชน 2) เพื่อยกระดับรายได้ครัวเรือนให้เพิ่มสูงขึ้นร้อยละสาม 3) เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนากลุ่มอาชีพ OTOP

ขั้นตอนการปฏิบัติ 1) คัดเลือกพัฒนาปราชญ์ผู้นำสัมมาชีพ เป็นวิทยากรสัมมาชีพชุมชนหมู่บ้านละ 1 คน เข้าร่วมอบรมรุ่นละ 4 วัน ณ ศูนย์ฝึกอบรม 2) ประชุมเชิงปฏิบัติการวิทยากรสัมมาชีพระดับจังหวัด 1 วัน และคัดเลือกทีมวิทยากรอีกหมู่ละ 4 คน 3) จัดอบรมระดับอำเภอเตรียมความพร้อมทีมวิทยากรสัมมาชีพชุมชนระดับอำเภอหมู่บ้าน ๆ ละ 5 คน (3 วัน) คัดเลือกครอบครัวพัฒนา จำนวน 20 ครอบครัว 4) ส่งเสริมการสร้างสัมมาชีพชุมชนในระดับหมู่บ้าน ๆ ละ

20 คน (หมู่บ้านละ 5 วัน) 5) สนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนาแก่มุมอาชีพ (กลุ่มละ 1 วัน) และ
ครัวเรือนเป้าหมายในหมู่บ้านได้รับการพัฒนาอาชีพและมีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 3

ขุมความรู้ 1) ศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง 2) สร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการ
ขับเคลื่อนกิจกรรมแก่มุมงาน 3) การเชื่อมโยงกลไกระดับพื้นที่ เพื่อเป็นแกนกลางประสานขับเคลื่อน
และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทั้งในระดับแกนนำชุมชน คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้นำ อช./อช. ประชาญ
ชาวบ้าน ผู้นำกลุ่ม/องค์กรต่าง และ ครอบครัวพัฒนาตัวอย่าง รวมทั้งประชาชนใน
หมู่บ้าน ก่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติ 4) ส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชนมีวิถีชีวิต ด้วยหลักการ
การมีส่วนร่วม 5) ติดตามประเมินผลการดำเนินงานทุกระยะ ทำให้เกิดประสิทธิผลต่อการดำเนินงาน

แก่นความรู้ 1) ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง 2) ให้ชาวบ้านเป็นผู้ตัดสินใจใน
การดำเนินงานและยึดการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน 3) ปฏิบัติจริง/การก่อเกิดอาชีพใหม่ในหมู่บ้าน
นำไปสู่การจัดตั้งแก่มุมอาชีพและชุมชนพึ่งตนเองได้ 4) ยึดแนวทางการดำเนินงานตามคู่มือสัมมาชีพ
ชุมชนของกรมการพัฒนาชุมชน/ระเบียบที่เกี่ยวข้อง กลยุทธ์ ศึกษา ยึดแนวทางกรมฯ ชี้แจง
สอดแทรกและกระตุ้นให้คิดและยึดหลักการมีส่วนร่วม การเตรียมความพร้อมในทุกๆ ด้าน การ
ชี้แจงทำความเข้าใจ การทำงานเป็นทีม 5) การสร้างมนุษย์สัมพันธ์/การประสานงานกับทุกภาค
ส่วน 6) กระบวนการมีส่วนร่วม 7) การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้

วิธีการดำเนินงาน ให้บรรลุเป้าหมายต้องค้นหา ประชาญชุมชนมาเป็นแกนนำหมู่บ้านและ
แสวงหา ให้มีองค์ประกอบ ๓ องค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 คือ การประสานงานผู้นำชุมชนในพื้นที่ ค้นหา เชิงคุณภาพ ประชาญ
แกนนำหมู่บ้าน ในการเป็นวิทยากรสัมมาชีพชุมชน สู่การพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง

1.1 สร้างการมีส่วนร่วมเป็นทีมชุมชนเก็บรวบรวมข้อมูลประชาญในหมู่บ้านทุก
อาชีพ องค์ความรู้ที่สามารถถ่ายทอดได้ นำไปสู่การนำมาเรียนรู้ ตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้น
กิจกรรม/โครงการของการสร้างอาชีพชุมชน

1.2 การสร้างทีมและร่วมเป็นทีมคัดเลือกวิทยากรสัมมาชีพเข้าร่วมโครงการ จำนวน 4
ตำบล 23 หมู่บ้าน วิทยากรสัมมาชีพที่ต้องค้นหาและสร้างการเรียนรู้ร่วมกันจำนวน 115 คน

1.3 การออกแบบวิธีการร่วมเป็นวิทยากรกระบวนการในโครงการ

1.4 ร่วมเป็นผู้สร้างร่วมการกระตุ้น/สร้างความตระหนักของประชาญชุมชน/หมู่บ้านในการ
จัดกิจกรรมตามแผนงาน/โครงการ

1.5 ขับเคลื่อนกิจกรรมการสร้างวิทยากรสัมมาชีพชุมชน และสามารถค้นหาทีมครัวเรือน
วิทยากรสัมมาชีพ สู่ครอบครัวพัฒนา, การเรียนรู้ตนเองและกำหนดเป้าหมายการพัฒนา, การสาธิต
การสร้างอาชีพสู่วิถีสัมมาชีพชุมชน และออกแบบวิทยากรสัมมาชีพในการจัดการความรู้เพื่อการพัฒนาหมู่บ้าน

1.6 การมีโอกาสได้เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ

1.7 ร่วมติดตามตรวจสอบผลการพัฒนาครัวเรือนสัมมาชีพชุมชนเป้าหมายและร่วมการประเมินผล ๓๖๐ องศา

1.8 ร่วมเป็นกลไกในการประสานภาคีทั้งภาครัฐและเอกชน

1.9 เป็นผู้ดำเนินการถอดบทเรียนได้

องค์ประกอบที่ 2 ประชาชนชุมชน วิทยากรสัมมาชีพชุมชน แกนนำหมู่บ้านต้องมีคุณสมบัติที่ควรจะเป็นในการทำหน้าที่การพัฒนาอาชีพสู่การพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมั่นคง

2.1 ต้องเป็นผู้ที่มีพื้นฐานของความเสียสละโดยสังเกตพฤติกรรมในหมู่บ้านเป็นทุนสำคัญทางสังคมของหมู่บ้าน

2.2 มีจิตอาสาสมัคร รักบ้านเกิด

2.3 มีความอดทนสูง การเป็นวิทยากรสัมมาชีพต้องออกแบบวิธีการ สื่อสาร การเป็นวิทยากร และต้องใช้เวลาต้องเรียนรู้ธรรมชาติหมู่บ้าน สร้างมูลค่าเพิ่มของสัมมาชีพชุมชน

2.4 มีภาวะผู้นำ

2.5 เป็นนักประสานงานทั้งแนวดิ่งและแนวระนาบเดียวกัน

องค์ประกอบที่ 3 คือ ความรู้ ความชำนาญในการทำหน้าที่วิทยากรสัมมาชีพชุมชน คือ วิทยากรสัมมาชีพชุมชน ต้องชัดเจน เป็นแกนนำในการพัฒนาหมู่บ้านสู่หมู่บ้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ

3.1 แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและความเข้าใจการทำกิจกรรมที่เป็นการสร้างวิถีพอเพียงในหมู่บ้าน

3.2 ทักษะการพูดในหมู่บ้าน การสื่อสารทางการพัฒนาหมู่บ้าน

3.3 การคิดเชิงสร้างสรรค์ คิดเป็นบวก

3.4 เข้าใจในกระบวนการแผนชุมชนเชิงคุณภาพ

3.5 ทำบัญชีครัวเรือนได้และเรียนรู้การวิเคราะห์ข้อมูลมาสร้างเป็นระบบการลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ของครัวเรือนได้

3.6 เรียนรู้การทำงานบูรณาการทั้งภาครัฐราชการ ภาคเอกชน มาพัฒนาหมู่บ้านโดยใช้ทุนชุมชนเป็นฐานการพัฒนาได้

3.7 ทำงานเชิงรุกแบบมีแผนงาน วัดผลการทำงานได้เป็นที่ยอมรับของหมู่บ้าน

ปราชญ์สัมมาชีพชุมชน คือ ผู้ที่เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงหลักในการชักชวนให้คนในหมู่บ้านลุกขึ้นมาช่วยคิดร่วมหาทางแก้ไขปัญหาและลงมือกระทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาชีวิตตนเอง ครอบครัวและชุมชนให้ดีขึ้นและเป็นแบบอย่างที่ดี ในการใช้ชีวิตที่เรียบง่าย ปราชญ์สัมมาชีพชุมชนจะต้องมีหลายคนเพื่อมาช่วยเหลือกัน เรียกว่าทำงานเป็นทีมซึ่งในทีมปราชญ์ สัมมาชีพชุมชน

ควรประกอบด้วยปราชญ์ผู้รู้ด้านอาชีพ ต่างๆ อาจจะเป็นบุคคลหรือผู้นำที่เป็นทางการ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้านผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำอช.) อาสาพัฒนาชุมชน (อช.) คณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน (กพสม.) คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต คณะกรรมการศูนย์ประสานงานตำบล (ศอช.ต.) อสม. อบต. ผู้ทรงคุณวุฒิผู้นำกลุ่มองค์กร อาสาสมัคร อื่นๆ ของหมู่บ้าน ตำรวจบ้าน เป็นต้นหรืออาจจะเป็นผู้นำตามธรรมชาติ เช่นผู้นำคุ้มผู้นำภูมิปัญญา ท้องถิ่น ผู้นำทางจิตวิญญาณ เป็นต้น ปราชญ์สมาชิพชุมชนจะต้องเรียนรู้และเข้าใจในหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง กระบวนการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการถ่ายทอดองค์ความรู้วิธีการสื่อสารเพื่อกระตุ้นและสร้างความตระหนักแก่ครัวเรือน สมาชิพชุมชนและประชาชน ในการนำองค์ความรู้ด้านอาชีพที่ค้นพบและแสวงหาสื่อสารผ่าน วิทยากรปราชญ์สมาชิพชุมชน ผ่านกระบวนการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการ ดำเนินชีวิต ปราชญ์สมาชิพชุมชนต้องไปส่งเสริมให้ครัวเรือนสมาชิพเพื่อให้รู้จักวิเคราะห์ตนเอง มองเห็นปัญหา เห็นจุดอ่อน จุดแข็งของตนเอง และเรียนรู้วิธีการสร้างอาชีพที่มั่นคง สร้างความอยู่ เย็นเป็นสุขอย่างยั่งยืน

เทคนิคการพัฒนาครัวเรือนสมาชิพด้วยระบบการจัดการข้อมูลความจำเป็น
พื้นฐาน จปฐ.

1. การบริหารจัดการเก็บข้อมูล จปฐ.
2. การส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากข้อมูล จปฐ.
3. การพัฒนาคุณภาพชีวิตของครัวเรือนสมาชิพตามแนวทางสมาชิพชุมชนของ

ครัวเรือนเป้าหมาย

มีแนวทางการบริหารจัดการข้อมูล จปฐ. เพื่อแก้ไขปัญหาของชุมชน ดังนี้

1. หลักการ PDCA

P (Plan) ประชุมวางแผนร่วมกันระหว่างราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ ผู้นำองค์กรชุมชน วิเคราะห์สภาพปัญหา อุปสรรค การดำเนินงานการบริหารจัดการข้อมูล จปฐ. และการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานการจัดเก็บข้อมูล จปฐ.

D (Do) การประชุม ผู้นำองค์กรชุมชน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ตระหนักในบทบาท หน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงาน ประสานหน่วยงานภาคีการพัฒนาเพื่อร่วมให้การสนับสนุน การดำเนินงาน

C (Check) เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการดำเนินการจัดเก็บข้อมูล จปฐ. ในห้วงเวลาที่ กำหนด คณะทำงานติดตาม และ ประเมินผล ๑ ตรวจสอบ ความสมบูรณ์ ถูกต้อง ของข้อมูล

2. คณะทำงานติดตาม และ ประเมินผล ประชุมร่วมกันเพื่อให้การรับรองข้อมูล และร่วมให้กำลังใจ ช่วยเหลือให้ครัวเรือนยากจน ให้สามารถพัฒนาอาชีพและมีรายได้เพียงพอที่จะสามารถพึ่งพาตนเองได้

A (Action) นำผลจากขั้น C มาพัฒนาการดำเนินงานการสนับสนุนทางวิชาการต่อไป

กลยุทธ์ที่ใช้ในการบริหารจัดการ

1. หลักการมีส่วนร่วมของชุมชนในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมรับประโยชน์ และ ร่วมติดตามผล

2. การประสานงาน “พลังสร้างสรรค์” ภาครัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ฯลฯ เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนา

3. ยึด “พื้นที่” เป็นหลัก และ ใช้ “องค์กรชุมชน” เป็นศูนย์กลางการบริหารจัดการข้อมูล จปฐ.

4. ใช้ “กิจกรรม” ของชุมชนเป็นเครื่องมือ เพื่อสร้าง “การเรียนรู้” และ “การจัดการ” ร่วมกันเพื่อการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากข้อมูล จปฐ. ในการแก้ไขปัญหาในระดับครัวเรือน การจัดทำแผนชุมชน ที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

สิ่งที่ได้รับการพัฒนาครัวเรือนสัมมาชีพด้วยระบบการบริหารจัดการข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน จปฐ.

1. ข้อมูลได้ใช้ประโยชน์ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น สามารถแก้ไขปัญหาครัวเรือนยากจนที่มีรายได้ต่ำกว่าเกณฑ์ จปฐ. ปี 2559 ได้

2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคีเครือข่าย สามารถวางแผน สนับสนุนสัมมาชีพชุมชนครัวเรือนยากจนได้

3. กระบวนการเรียนรู้ร่วมกันทำให้เกิดความใกล้ชิดมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันส่งผลให้การแก้ไขปัญหาคุณภาพชีวิต มีประสิทธิภาพมากขึ้น

สรุป

การสร้างทีมวิทยากรสัมมาชีพชุมชนเป็นหน่วยสำคัญในการขับเคลื่อนโครงการสร้างสัมมาชีพชุมชน และเชื่อมมิติแกนนำหมู่บ้านเป็นผู้นำการพัฒนาบ้านเศรษฐกิจพอเพียง เป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ประชาชนสัมมาชีพเป็นแกนนำ เป็นใคร มาจากไหน มีใครเป็นแกนนำบ้าง รวมถึงสิ่งสำคัญที่ประชาชนสัมมาชีพชุมชน ต้องรู้ หรือควรทำมีอะไรบ้างที่ทีมประชาชนสัมมาชีพชุมชนต้องทำคือ ผู้ที่เป็นหัวเรี่ยวหัวแรงหลัก ในการชักชวนให้คนในหมู่บ้านลุกขึ้นมาช่วยคิด ร่วมทำอาชีพหาทางแก้ไขปัญหาและลงมือกระทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาชีวิตตนเอง ครอบครัวและชุมชนให้ดีขึ้นและเป็นแบบอย่างที่ดี ในการใช้ชีวิตที่เรียบง่ายที่ประชาชนสัมมาชีพชุมชนจะต้องมีหลายคนเพื่อมาช่วยเหลือกัน เรียกว่าทำงานเป็นทีมสัมมาชีพ

ชุมชนซึ่งในทีมปราชญ์สัมมาชีพชุมชนควรจะประกอบด้วย ปราชญ์ผู้รู้ด้านอาชีพต่างๆ อาจจะเป็นบุคคลหรือผู้นำที่เป็นทางการ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้านผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.) อาสาพัฒนาชุมชน (อช.) คณะกรรมการพัฒนาสตรีหมู่บ้าน (กพสม.) คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต คณะกรรมการศูนย์ประสานงานตำบล (ศอช.ต.) อสม. อบต. ผู้ทรงคุณวุฒิผู้นำกลุ่มองค์กร อาสาสมัครอื่นๆ ของหมู่บ้าน ตำรวจบ้าน เป็นต้นหรืออาจจะเป็นผู้นำตามธรรมชาติ เช่น ผู้นำคุ้มผู้นำภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้นำทางจิตวิญญาณ เป็นต้น ปราชญ์สัมมาชีพชุมชนจะต้องเรียนรู้และเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกระบวนการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ในการถ่ายทอดองค์ความรู้วิธีการสื่อสารเพื่อกระตุ้นและสร้างความตระหนักแก่ครัวเรือนสัมมาชีพชุมชน และประชาชนในการนำองค์ความรู้ด้านอาชีพที่ค้นพบ และแสวงหาสื่อสารผ่านวิทยากรปราชญ์สัมมาชีพชุมชน ผ่านกระบวนการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตทีมปราชญ์สัมมาชีพชุมชนต้องไปส่งเสริมให้ครัวเรือนสัมมาชีพชุมชน ทำอาชีพ สร้างรายได้ เพื่อให้รู้จักการเพิ่มมูลค่าความสำคัญของอาชีพของการสร้างความมั่นคงทางวิถีชุมชนและเรียนรู้วิถีคิดการสร้างอาชีพที่มั่นคง สร้างความอยู่เย็น เป็นสุข อย่างยั่งยืนได้

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. (2559). **แนวทางการสร้างสัมมาชีพชุมชน**. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- โกวิท พวงงาม. (2545). **การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน**. ม.ป.พ..
- จรรยารัตน์ หิรัญชอุหะ. (2542). **ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในโครงการวนศาสตร์ชุมชนที่สูงในลุ่มน้ำห้วยองผะ จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- จิรพรรณ กาญจนะจิตตรา. (2538). **การพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพฯ: ฝ่ายตำราและอุปกรณ์การศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- จุมพล หนิมพานิช. (2547). **การวิเคราะห์นโยบาย: ขอบข่าย แนวคิด ทฤษฎีและกรณีตัวอย่าง**. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชิรวัดน์ นิจนตร. (2528). **การศึกษากับการพัฒนาชุมชน**. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศน์กรมการฝึกหัดครู.
- ณิชา เกษจำรัส. (2549). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชน ตำบลท่าแลง จังหวัดเพชรบุรี**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- บัณฑิต อ่อนดำ. (2541). **รูปแบบการมีส่วนร่วม**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันยาเสพติดให้โทษ.

- ปนัดดา สุขเกษม. (2548). ปัจจัยทีส่งผลต่อความสำเร็จของลุ่มอาชีพ : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2534). การพัฒนาชุมชนจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สุเมธ ทรายแก้ว.(2536). ปัจจัยทีมีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ: ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.